

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์*
DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR THE STUDENT COUNCIL ACTIVITIES IN
SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE

อธิการ โภพิฑล¹, สุรเชต น้อยฤทธิ์²
Athikan Phophithun¹, Surachet Noirid²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education Mahasarakham University^{1,2}
Email : 65010581064@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน และ 2) พัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครู จำนวน 321 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงของการดำเนินงานกิจกรรมสภา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่คาดหวังของการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การสร้างจิตอาสาหรือจิตสำนึกสาธารณะ การประเมินการจัดกิจกรรมสถานักเรียน การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะผู้นำ การสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม และการพัฒนาทักษะการประชุม และ 2) แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ได้แก่ การพัฒนาทักษะผู้นำ การพัฒนาทักษะการประชุม การสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม การสร้างกิจกรรมจิตอาสา การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการประเมินผลการจัดกิจกรรมสถานักเรียน โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทาง; การดำเนินงาน; สถานักเรียน

ABSTRACT

This research aims to 1) Study the actual conditions, expected conditions and needs of student council activities and 2) develop guidelines for student council activities in schools under the Kalasin Secondary Educational Service Area Office. The sample group consisted of 321 administrators and teachers, obtained by stratified random sampling, and there were 6 informants. The research instruments included questionnaires, interview forms, and assessment forms. The statistics used for data analysis included percentages, arithmetic means, standard deviations, and Priority Needs Index (PNI).

The results of this study were as followings: 1) the current state of the operation of the council activities was at a moderate level, and the desirable state of the operation of the student council activities was at the highest level. The necessities for the operation of the student council activities, in order from highest to lowest, were: creating volunteerism or public awareness, evaluating the organization of student council activities, integrating student council activities with learning groups, developing leadership skills, building networks or participation, and developing meeting skills. 2) The guidelines for the operation of student council activities consisted of 6 activities: developing leadership skills, developing meeting skills, building networks or participation, creating volunteer activities, integrating student council activities with learning groups, and evaluating the organization of student council activities. The results of the evaluation of the appropriateness and feasibility of the guidelines for the operation of student council activities found that they were appropriate and feasible at the highest level.

Keywords : Guideline; Operations; Student Council

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2564 ถูกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยมีเป้าหมายเพื่ออนาคตของประเทศไทยในปี 2580 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนนี้ได้บูรณาการนโยบายฉบับที่ 12 เพื่อกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุภายในระยะเวลา 5 ปี และยักรวมถึงแนวทาง “ประเทศไทย 4.0” ที่มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพของทุนมนุษย์ในประเทศ การพัฒนาจะเน้นให้เหมาะสมกับช่วงวัย โดยมีเป้าหมายให้เด็กและเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมค่านิยมที่ดีในสังคม เช่น สุขภาพที่ดี คุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย และจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 แผนนี้ยังมุ่งเตรียมความพร้อมของกำลังคนใน

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในฐานะภาคีที่มีพลังในการพัฒนาชุมชนและสังคม ดังนั้น ทิศทางของแผนพัฒนาจึงมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เหมาะสมกับช่วงวัย และสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, 2561)

กระทรวงศึกษาธิการ ผ่านสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลและพลังสำคัญในการสืบทอดชาติ ศาสนา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรม การพัฒนาทรัพยากรบุคคลจึงเป็นภารกิจที่สำคัญ ซึ่งต้องการความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายของการพัฒนานี้ไม่เพียงแต่เน้นที่ความรู้และทักษะของผู้เรียน แต่ยังรวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นความท้าทายที่สถานศึกษาภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องให้ความสำคัญและบริหารจัดการอย่างจริงจัง สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการสรรหาและจัดตั้งกลไกในการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

การดำเนินงานของสถานักเรียนถือเป็นเวทีที่สำคัญในการฝึกฝนให้นักเรียนมีความเข้าใจในประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยนักเรียนจะได้เรียนรู้บทบาทที่หลากหลาย เช่น การเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ และผู้ตามที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ซึ่งช่วยให้สามารถแบ่งเบาภาระของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กิจกรรมนี้ยังส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจในวิถีประชาธิปไตย โดยมุ่งเน้นให้เด็กมีทักษะในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รวมถึงการส่งเสริมความสามัคคีในกลุ่ม การเรียนการสอนตามหลักสูตรปัจจุบันที่เน้นความเป็นไทยขั้นพื้นฐานจึงต้องสนับสนุนการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจึงมุ่งมั่นที่จะนำกิจกรรมสถานักเรียนเข้าสู่สถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยคุณภาพของผู้เรียนถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ที่มุ่งเน้นการสร้างคนที่มีความสามารถ มีคุณธรรม และมีความสุข เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

กิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกโรงเรียนจะต้องจัดตั้งสถานักเรียนในทุกปีการศึกษา พร้อมทั้งกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กิจกรรมของสถานักเรียนยังจะต้องบูรณาการเข้ากับกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของนักเรียนตามแนวทางประชาธิปไตย โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและค่านิยมหลัก 12 ประการของคนไทย ในการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างความรู้เข้าใจในบริบทของประชาคมอาเซียนและความเป็นพลเมืองโลก อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของสถานักเรียนยังประสบปัญหาในด้านการบริหารกิจกรรม เนื่องจากขาดความชัดเจนและการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัด ส่งผลให้แต่ละโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกันไป โดยไม่มีแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของกิจกรรมสถานักเรียนที่ไม่ได้รับความสำคัญเพียงพอ ทำให้เกิดช่องว่างในการมีส่วนร่วมของนักเรียนที่ไม่ได้อยู่ใน

สถานักเรียน รวมถึงขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานักเรียนด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์, 2566)

จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดีและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกิจกรรมของสถานักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ต่อการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีระยะการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนและสังเคราะห์องค์ประกอบของการดำเนินงานสถานักเรียน ตามแนวคิดของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 (2555) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (2561) และสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน (2567) ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาทักษะผู้นำ 2) การพัฒนาทักษะการประชุม 3) การสร้างเครือข่าย/การมีส่วนร่วม 4) การสร้างจิตอาสา/สำนึกสาธารณะ 5) การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6) การประเมินผลการจัดกิจกรรมสถานักเรียน หลังจากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครู โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 55 คน ครู จำนวน 1,931 คน รวมทั้งสิ้น 1,986 คนและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบประชากรกับตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561) แล้วนำมาเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 321 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตำแหน่งเป็นหน่วยสุ่ม จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 48

คน ครู 273 คน รวมทั้งสิ้น 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่มีค่า IOC ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เท่ากับ 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยมีวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpar Coefficient) ของครอนบาค (ceonbach) ของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.810 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในระยะที่ 1 มากำหนดคุณสมบัติของโรงเรียนที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษาโดยศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติเยี่ยม (Best Practice) ในด้านการดำเนินงานสถานักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ที่มีคุณสมบัติ คือ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนระดับประเทศ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง เหรียญเงิน และ เหรียญทองแดง ตามลำดับ ในการเข้าร่วมการแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 3 คน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียน 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ที่มีค่า IOC ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เท่ากับ 0.60-1.00 หลังจากนั้นจึงสรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ตามลำดับดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังในการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน โดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) แล้วจึงนำมาร่างแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน โดยกำหนดกรอบสาระของร่างแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียน เป็นแนวทางเชิงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของกิจกรรม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) ความมุ่งหมาย 3) แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน 4) กลไกในการบริหารจัดการ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ หลังจากนั้นจึงดำเนินการตรวจสอบ ยืนยันแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่า IOC ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เท่ากับ 0.60-1.00 แล้วจึงประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ แสดงรายละเอียดดังตารางดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็น
จำเป็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน โดยรวมรายด้าน

การดำเนินงาน กิจกรรมสภา นักเรียนใน โรงเรียน	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	PNI _{modified}	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การพัฒนา ทักษะผู้นำ	2.93	0.97	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	0.612	4
2. การพัฒนา ทักษะการประชุม	3.08	0.95	ปานกลาง	4.63	0.53	มากที่สุด	0.513	6
3. การสร้าง เครือข่ายหรือ การมีส่วนร่วม	2.09	0.97	น้อย	4.70	0.47	มากที่สุด	0.601	5
4. การสร้างจิต อาสาหรือสำนึก สาธารณะ	2.81	1.04	ปานกลาง	4.75	0.45	มากที่สุด	0.702	1
5. การบูรณา การกิจกรรม สถานักเรียนเข้า กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้	2.88	1.12	ปานกลาง	4.73	0.45	มากที่สุด	0.643	3
6. การประเมิน ผลการจัด กิจกรรมสภา นักเรียน	2.76	1.11	ปานกลาง	4.67	0.49	มากที่สุด	0.691	2
โดยรวม	2.29	1.02	น้อย	4.69	0.48	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพที่เป็นจริงการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก น้อยไปหามาก 3 ลำดับ ได้ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม (\bar{X} =2.09) องค์ประกอบที่ 2 การประเมินผลการจัดกิจกรรมสถานักเรียน (\bar{X} =2.76) องค์ประกอบที่ 3 การสร้างจิตอาสาหรือสำนึกสาธารณะ (\bar{X} =2.88) ตามลำดับ

สภาพที่คาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การสร้างจิตอาสา

หรือสำนักสาธารณะ ($\bar{X}=4.75$) องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.73$) องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=4.70$)

ความต้องการจำเป็นการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย องค์ประกอบที่ 1 การการสร้างจิตอาสาหรือสำนักสาธารณะ ($PNI_{modified}=0.702$) องค์ประกอบที่ 2 การประเมินผลการจัดกิจกรรมสถานักเรียน ($PNI_{modified}=0.691$) องค์ประกอบที่ 3 การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($PNI_{modified}=0.643$) องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาทักษะผู้นำ ($PNI_{modified}=0.612$) องค์ประกอบที่ 5 การสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม ($PNI_{modified}=0.601$) และองค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาทักษะการประชุม ($PNI_{modified}=0.513$) ตามลำดับ

5.2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน จากผลการศึกษาค่าลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับกิจกรรมสถานักเรียน ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 6 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและสังเคราะห์แนวทางการดำเนินกิจกรรมได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน

กิจกรรมสถานักเรียน	สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์: แนวปฏิบัติในการพัฒนา
กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ	1) ประชุมวางแผน 2) จัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติการ 3) จัดกิจกรรมสัมมนา 4) ใช้บทบาทสมมติ 5) จำลองสถานการณ์ 6) ฝึกปฏิบัติจริง 7) เรียนรู้ด้วยตนเอง 8) เข้าร่วมกิจกรรมภายนอก 9) ทำกิจกรรมกลุ่ม 10) ประเมินผลกิจกรรม 11) สรุปผลกิจกรรม
กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม	1) เตรียมระเบียบวาระ 2) เชิญผู้เข้าร่วม 3) เตรียมห้องประชุม 4) ดำเนินการประชุม 5) บันทึกการประชุม 6) อภิปรายและลงมติ 7) เคารพสิทธิผู้อื่น 8) สรุปรายงาน 9) นำเสนอรายงาน 10) จัดทำเอกสารรายงาน
กิจกรรมสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม	1) ประชุมกำหนดแผนงาน 2) เสนอโครงการเพื่อพิจารณา 3) ทำข้อตกลง MOU 4) สร้างเครือข่ายในห้องเรียน 5) เข้าร่วมประชุมกับชุมชน 6) ส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย 7) ประเมินกิจกรรม 8) สรุปข้อมูล
กิจกรรมการสร้างจิตอาสาหรือจิตสำนักสาธารณะ	1) ประชุมวางแผน 2) รณรงค์ทำความสะอาด 3) สร้างจิตสำนัก 4) สร้างความเข้าใจ 5) กิจกรรมต่อเนื่อง 6) กระตุ้นการวิพากษ์ 7) ปลูกฝังคุณธรรม 8) ประเมินผลกิจกรรม 9) รายงานผล
การบูรณาการกิจกรรมสภา	1) การประชุมและวางแผน 2) นโยบายและแผนปฏิบัติ 3) ศึกษาบริบท 4) สนับสนุนงบประมาณ 4) สร้างความร่วมมือ 5) ส่งเสริมการเรียนรู้ 6) จัดตารางเรียน 7) วัดและประเมินผล 8) ประชุมวิเคราะห์มาตรฐาน

กิจกรรมสถาน นักเรียน	สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์: แนวปฏิบัติในการพัฒนา
นักเรียนเข้ากั๊กกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ปรับปรุง	8) ศึกษาและเข้าใจหลักสูตร 9) ออกแบบการวัดผล 10) ใช้การนิเทศ
การประเมินผล กิจกรรมสถานนักเรียน	1) ประชุมและวางแผน 2) กำหนดรูปแบบการประเมิน 3) สร้างเครื่องมือวัด 4) กำหนดเกณฑ์การวัด 5) วัดและประเมินผล 6) สรุปผลรายงาน

จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ (ร่าง) แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียน และเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา แล้วนำผลของแบบบันทึกการสนทนากลุ่มและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับแก้และพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนในโรงเรียน ฉบับสมบูรณ์ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ (ฉบับสมบูรณ์)

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์	
หลักการและ เหตุผล	กิจกรรมสถานนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ไม่ได้กำหนดวิธีการบริหารจัดการกิจกรรมของสถาน นักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โรงเรียนขาดการให้ความสำคัญ ของคุณภาพของกิจกรรมสถานนักเรียน และที่ผ่านมา กิจกรรมเหล่านี้ยังไม่ได้ รับการตระหนักตามพวกเขาควรตั้งเป้าหมายให้นักเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้อยู่ใน สถานนักเรียนมีส่วนร่วมหรือมีโอกาสแสดงบทบาทประชาธิปไตยของสถาน นักเรียนก็ขาดจากสถานนักเรียนเช่นกัน ขาดความเข้าใจโดยผู้นำเกี่ยวกับ บทบาทของคณะกรรมการสถานนักเรียนไม่มีการวางแผน ผลจากการทำงานใน ระบบทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมาย ครูผู้สอนก็เช่นกัน ประชาชนบางส่วนยัง ขาดความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานของสถานนักเรียน ทำให้ไม่เข้าใจใน รูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยที่เหมาะสมในโรงเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ ที่สามารถนำไปปฏิบัติในการจัด กิจกรรมสถานนักเรียนของโรงเรียนเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2. เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่มีความสนใจ นำแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนของ โรงเรียนไปใช้ในการจัดกิจกรรมสถานนักเรียนหรือใช้ในการวางแผนการ ดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียน
กลไกการบริหาร จัดการ	ใช้หลักการแนวคิดในการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนในโรงเรียน ตาม แนวคิดการบริหารของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ประกอบด้วย ขั้นตอน

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์	
	1 การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (DO-D) ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A)
เงื่อนไข ความสำเร็จ	1. บทบาทผู้บริหาร ประกอบด้วย 1) สนับสนุนกิจกรรมสถานักเรียน 2) จัดสรรทรัพยากร 3) เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม 4) พัฒนาการความรู้ 5) สร้างขวัญกำลังใจ 6) กำกับติดตามและประเมินผล 7) การมีภาวะผู้นำ 2. ศักยภาพของครูที่ปรึกษา 3. ความรู้ของนักเรียน 4. งบประมาณและทรัพยากร และ 5. กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

หลังจากการดำเนินการสร้างแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน (ฉบับสมบูรณ์) ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ ซึ่งประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1 หลักการและเหตุผล	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
2 ความมุ่งหมาย	4.67	0.50	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3 แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน						
3.1 การพัฒนาทักษะผู้นำ	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.2 การพัฒนาทักษะการประชุม	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3.3 การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.4 การสร้างจิตอาสาหรือสำนัก สาธารณะ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3.5 การบูรณาการกิจกรรม สถานักเรียน	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3.6 การประเมินผลการจัดกิจกรรม สถานักเรียน	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
4 กลไกการบริหารจัดการ	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
5 เงื่อนไขความสำเร็จ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
โดยรวม	4.76	0.44	มากที่สุด	4.81	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า การประเมินแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.76$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.81$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพที่เป็นจริงของการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การขาดการส่งเสริมทำให้ส่วนใหญ่ของนักเรียนยังไม่ได้รับการปลูกฝังให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมสถานักเรียน นอกจากนี้ยังขาดโอกาสในการฝึกฝนและพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ ในด้านโครงสร้างและทรัพยากร การดำเนินงานของสถานักเรียนยังขาดระเบียบที่ชัดเจนและความต่อเนื่อง รวมถึงไม่มีการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอ กระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนยังขาดการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ ปัญหาด้านบุคลากรคือครูที่ปรึกษาบางคนขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและไม่มีความเข้าใจในด้านการบริหารกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างลึกซึ้ง ส่งผลกระทบต่อการสนับสนุนและการให้คำแนะนำแก่นักเรียน ในส่วนของคณะกรรมการนักเรียน สมาชิกยังขาดภาวะผู้นำ การวางแผนงานที่มีความรัดกุม การแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน และความรับผิดชอบในบทบาทของตน รวมถึงขาดการประชาสัมพันธ์และการประสานงานกับครูและชุมชน ทำให้การมีส่วนร่วมกับชุมชนลดน้อยลง (สุดารัตน์ พิมพิบุตร, 2555) กิจกรรมของสถานักเรียนส่วนใหญ่ถูกจำกัดอยู่ภายในโรงเรียน โดยไม่มีการเชื่อมโยงหรือสร้างบทบาทร่วมกับชุมชน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังขาดแนวทางที่ชัดเจนในการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียนอีกด้วย (ประกอบ สารวรรณ, 2548) และไม่มีความเข้าใจอย่างแท้จริงในบทบาทของสถานักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ทวิศักดิ์ นามศรี, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สำเร็จ (2560) ซึ่งให้เห็นว่าสภาพการบริหารสถานักเรียนในระดับประถมศึกษาพบว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงงานวิจัยของ สมพงษ์ เป็นพุดเย็น (2555) พบว่าโรงเรียนที่มีการพัฒนาใน 4 ด้าน (ภาวะผู้นำ ความรู้ประชาธิปไตย การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน) มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น และงานวิจัยของ วลัยพร พรพงศ์ (2556) ที่ได้เสนอว่า การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนจากนโยบายที่ชัดเจน พร้อมกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม กิจกรรมสถานักเรียนยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น การบริหารจัดการ การส่งเสริมบุคลากร และการมีส่วนร่วมของนักเรียนและชุมชน ดังนั้น การพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนจึงจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการสนับสนุนในเชิงนโยบาย การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และการจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอเพื่อยกระดับศักยภาพของสถานักเรียนในทุกด้าน

6.2 สภาพที่คาดหวังของการดำเนินงานการจัดกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้มีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ เชื่อมั่นในตัวเอง และมีจิตสำนึกในการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีทักษะในการสื่อสารที่ดี ทั้งการพูด การฟัง การคิด และการทำ มีน้ำใจนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นผู้นำที่มีคุณภาพ และเป็นผู้ตามที่ดี พร้อมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคม

และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ(กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, 2535) กิจกรรมสถานักเรียนเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความตั้งใจของนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากการเรียนในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยนักเรียนจะร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันแก้ไขปัญหา ซึ่งช่วยเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และการตระหนักรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (จินตนา โพธิ์คำ, 2553) กิจกรรมสถานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย และเพื่อพัฒนาสังคมในโรงเรียนให้เป็นไปในแนวทางประชาธิปไตย โดยเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาศักยภาพในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังเป็นเวทีให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาล กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างสงบสุข และเป็นกลยุทธ์สำคัญในการปลูกฝังจิตวิญญาณประชาธิปไตย รวมถึงการใช้หลักธรรมาภิบาลในหมู่นักเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้พวกเขาได้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและต่อสังคม ส่งเสริมความสามัคคีและการมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมกลุ่ม และช่วยให้พวกเขาเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สำเร็จ (2560) ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของสภาพที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ แป้นพุดเย็น (2555) ซึ่งมีผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแกมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนเชิงกลยุทธ์ และได้กำหนดวิสัยทัศน์คือ “สร้างผู้นำการพัฒนาส่งเสริมประชาธิปไตย ใส่ใจจิตอาสา โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน” ซึ่งมีเป้าหมายและกลยุทธ์ในการพัฒนาครอบคลุม การดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นประชาธิปไตย ด้านความมีจิตอาสา และด้านการสร้างเครือข่าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ใจ การ์ตัน (2557) ที่พบว่า สถานักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน โดยภาพรวม การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนอยู่ในระดับที่พึงประสงค์สูงสุด เนื่องจากกิจกรรมสถานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัยในตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต เชื่อมั่นในตนเอง เสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำ การเป็นผู้ตามที่ดี และการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, 2535) กิจกรรมสถานักเรียนเกิดขึ้นจากความตั้งใจของนักเรียน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การคิดค้น วางแผน ดำเนินการ และแก้ไขปัญหา ซึ่งช่วยเสริมสร้างศักยภาพของพวกเขาอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อ วินัย รวมถึงสิทธิและหน้าที่ในการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอีกด้วย (จินตนา โพธิ์คำ, 2553)

กิจกรรมสถานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณค่าของประชาธิปไตยในหมู่นักเรียน โดยเป็นเวทีที่ช่วยฝึกฝนทักษะและประสบการณ์ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและแนวทางประชาธิปไตย ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างสงบสุข สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์รวมถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนี้ กิจกรรมนี้ยังช่วยส่งเสริมความสามัคคีและจิตอาสาในกลุ่มนักเรียน และพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) และนำกระบวนการบริหารของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มาใช้ดำเนินการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนตามที สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2561) ได้เสนอไว้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ P คือ Plan หมายถึง การวางแผน โดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมายร่วมกันทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน D คือ Do หมายถึง การนำแผนหรือวิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้กำหนดไว้ร่วมกันไปใช้ในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เป็นการนำแผนแก้ปัญหาไปสู่การปฏิบัติ C คือ Check หมายถึง การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลก่อนการดำเนินงานและหลังการดำเนินงานมาเปรียบเทียบกัน A คือ Act หมายถึง ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม แล้วผ่านกระบวนการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนที่ได้รางวัลเหรียญทองการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนกิจกรรมสถานักเรียน ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภูมิภาคจนถึงระดับประเทศ แล้วนำมาวางแผนทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน นำไปจัดสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และนำไปประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางและคู่มือการบริหารกิจกรรมกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน จนสำเร็จเป็นฉบับสมบูรณ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สำเร็จ (2560) พบว่าสภาพที่คาดหวังของการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ แป้นพุดเย็น (2555) พบว่าแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนวังแซ้มวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร มีเป้าหมายในการสร้างผู้นำ ส่งเสริมประชาธิปไตย พัฒนาจิตอาสา และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และงานวิจัยของ พิมพีใจ การ์ตัน (2557) ที่พบว่าสถานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระดับสูงสุด

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน จึงส่งผลให้สถานศึกษาได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จึงสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพลันธุ์	
หลักการและ เหตุผล	กิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ไม่ได้กำหนดวิธีการไว้บริหารจัดการกิจกรรมของสภา นักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โรงเรียนขาดการให้ความสำคัญ

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพลันธุ์	
	<p>ของคุณภาพของกิจกรรมสถานักเรียน และที่ผ่านมา กิจกรรมเหล่านี้ยังไม่ได้ รับการตระหนักตามพวกเขาควรตั้งเป้าหมายให้นักเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้อยู่ใน สถานักเรียนมีส่วนร่วมหรือมีโอกาสแสดงบทบาทประชาธิปไตยของสภา ศึกษานักเรียนก็ขาดจากสถานักเรียนเช่นกัน ขาดความเข้าใจโดยผู้นำเกี่ยวกับ บทบาทของคณะกรรมการสถานักเรียนไม่มีการวางแผน ผลจากการทำงานใน ระบบทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมาย ครูผู้สอนก็เช่นกัน ประชาชนบางส่วนยัง ขาดความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานของสถานักเรียน ทำให้ไม่เข้าใจใน รูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยที่เหมาะสมในโรงเรียน</p>
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ ที่สามารถนำไปปฏิบัติในการจัด กิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียน เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2. เพื่อใช้เป็นข้อเสนอเทศสำหรับโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่มีความสนใจ นำแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของ โรงเรียนไปใช้ในการจัดกิจกรรมสถานักเรียนหรือใช้ในการวางแผนการ ดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน
กลไกการบริหาร จัดการ	<p>ใช้หลักการแนวคิดในการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ตาม แนวคิดการบริหารของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตาม แผน (DO-D) ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) ขั้นตอน ที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A)</p>
เงื่อนไข ความสำเร็จ	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทบาทผู้บริหาร ประกอบด้วย 1) สนับสนุนกิจกรรมสถานักเรียน 2) จัดสรรทรัพยากร 3) เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม 4) พัฒนาองค์ความรู้ 5) สร้าง ขวัญกำลังใจ 6) กำกับติดตามและประเมินผล 7) การมีภาวะผู้นำ 2. ศักยภาพ ของครูที่ปรึกษา 3. ความรู้ของนักเรียน 4. งบประมาณและทรัพยากร และ 5. กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนใน
 โรงเรียน จึงควรกำหนดเป็นคู่มือปฏิบัติการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนของสำนักงานเขต
 เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้แนวปฏิบัติดังกล่าวย่อมสอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามคู่มือของสำนักพัฒนา
 กิจกรรมสถานักเรียน สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้ในการดำเนินงานสถานักเรียน

ของโรงเรียน ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของการปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 โรงเรียนควรนำข้อค้นพบจากการศึกษามาประกอบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนำมากำหนดแนวทางการส่งเสริมการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติด้วยกันทั่วทั้งโรงเรียนและถือเป็นแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

8.2.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุน ส่งเสริม และให้ความสำคัญกับกิจกรรมสถานักเรียน ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการติดตามผลการศึกษาในการแนะนำทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนไปใช้ เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศในการไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการตามแนวทางการบริหารสถานักเรียนให้มีประสิทธิภาพที่ยั่งยืนต่อไป

9. บรรณานุกรม

- กฤษฎีกาศาสตร์ บุญพสุกุล. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองห้าง อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2535). การบริหารกิจการนักเรียน เล่ม 1. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2561). แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เจ. เอส. การพิมพ์.
- จินตนา โพธิ์คำ. (2553). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2567. จาก <http://www.jintanapapho.igetweb.com>
- ชนาธิป สำเร็จ. (2560). รายงานการวิจัย แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษขอนแก่น เขต 4. นครปฐม : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- ทวีศักดิ์ นามศรี. (2555). การศึกษารูปแบบการบริหารและการจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 6(13). 91-105.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2561). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ประกอบ สารวรรณ. (2548). การนำเสนอรูปแบบสถานักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- พิมพ์ใจ การ์ตัน. (2557). **การมีส่วนร่วมของสภานักเรียนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- วลัยพร พรพงศ์. (2556). **วิธีการพัฒนาประชาธิปไตยแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 32(1). 67-75.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2555). **มือสภานักเรียน ปีการศึกษา
2555.** ปทุมธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. (2561). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2562.** ศรีสะเกษ : สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 28.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์. (2566). **กิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์.** กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่
ศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ.
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558.** กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมสภานักเรียน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.**
- สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน. (2567). **โครงการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบลูกเสือสู่ศตวรรษที่ 21
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567.**
กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน.
- สุดารัตน์ พิมพ์บุตร. (2555). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำของ
สภานักเรียนบ้านน้อมถวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2561). **เอกสารคำสอน รายวิชา 0501 702 หลักการ ทฤษฎีและแนว
ปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**